

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra ANGST

Citation: Knudsen, Jakob: "Martin Luther", i Knudsen, Jakob: *Martin Luther*, 1915, s. 195.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj09val-shoot-idm139983000684096/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Martin Luther

ralvikaren; denne var ikke blot en from Mand, men ogsaa en fin Mand af gammel Adel, og det kunde mærkes. For Resten havde Martin ogsaa den Fornemmelse, at Dr. Staupitz ligesom vidste saa meget om ham, — mere end de andre, som dog gik til daglig sammen med ham. — Endelig havde det jo gjort et stærkt Indtryk paa Martin, da Generalvikaren ved et af disse korte Sammentræf sagde til ham, at en Jomfru ved Navn Ursula Schalbe fra Eisenach, der nu befandt sig i Nonneklostret i Gotha, havde sagt, at hun kjendte Martin, — da Staupitz ved Lejlighed havde omtalt ham.

Nogen Tid efter at Præceptoren havde henvendt sig til Dr. Staupitz, lod denne Martin kalde til sig paa sit Værelse i Klostret, og de kom da til at tale meget sammen. Martin troede jo, han vilde straks have talt om Selvmord, men det gjorde han ikke. Der var maaskee en Gang i Samtalens Løb noget, der kunde have Hentydning dertil, men Martin var sletikke sikker derpaa.

Derimod spurgte Dr. Staupitz ham meget ud angaaende hans Fader, som han gennem Dr. v. Usingen havde hørt en Del om. Og da fik han Martin til at fortælle. Det var saa besynderligt for denne at tale om sin Fader til en Fremmed, men hér *skulde* han jo; og han var egentlig glad ved, at han skulde.

Han havde aldrig før gjort saadan Rede for sin Faders Forhold til ham, og han havde aldrig selv seet det saa klart før, syntes han.

Der var næsten gaaet en Time, hvor Martin havde fortalt saa godt som uafbrudt — om sin Fader og om sig selv. Endelig var der kommet en Standsning, og da sagde Staupitz:

»Min kjære Magister Martin, I gjør baade jer selv og jer Fader — og Gud for ringe. I siger, at alt jert Arbejde har I kun gjort af Frygt for Hug fra jer Fader og evig Straf fra Gud, — af idel Egenkjærlighed. Men det er ikke sandt. I har elsket baade jer Fader og jer Gud. Ellers havde jer Fader aldrig haft den Magt over jer, og I havde ikke haft den Frygt for at miste Gud og hans Himmerig. Den Ugudelige lader sig ikke skræmme af Helvedes Ild.«

Martin følte Skuffelse; han mærkede først i dette Øjeblik, at han havde haabet paa Trøst af Staupitz's Ord: »Det er vist sandt nok, hvad I siger, ærværdige Hr. Dok-

tor, men det kan ikke befri mig for min Angst, næsten hviskede han — i sin Modløshed.

»Nej, men hør saa videre, hvad jeg har at sige jer.« Der var en egen mild Myndighed i Staupitz's Stemme: »I det Menneskelige og det Timelige hersker *Loven*, og med *Loven* følger altid Angst, selv om *Ens Fader* ikke var saa overdreven stræng en Mand, som jeres har været. Men i det Menneskelige kan vi ogsaa bære Angsten. — Det kan vi ikke i det Evige, — det Eviges Angst kan intet Menneske bære —«

»Nej, nej, det kan vi ikke!« stammede Martin. Han vilde have sagt mere, men kunde ikke for Bevægelse —

»Men derfor har Gud ogsaa bandlyst Angsten fra det Evige. Der er ingen Lov. Der er kun Sandhed og Naade, intet andet. Vi skal være sande, og Gud vil være naadig. Han vil kun have os, som vi er, men da er ogsaa hans Naade nødvendig, den han skjænker os for Jesu Kristi Skyld. — Gud bevare jer nu og altid for det Eviges Angst, min unge Hr. Magister, — den er allerede hér i Verden Helvedes Kval« — — Staupitz standsede brat. Hans Stemme var kommen til at bæve.

Martin følte en Lykke, — som han ligesom maatte opsætte: den var ham før stor og ufattelig; men den rystede ham i hvert hans Ledemod. Han sank ned ved Staupitz's Knæ: »I er mig mere end et Menneske, ærværdige Fader, I er mig en Engel, sendt fra Gud — —« Straks efter: »Hvis det er sandt, hvad I siger, hvis det er sandt — —«

»I gav jer ind under min Myndighed, da I blev Munk,« sagde Staupitz, »og jeg befaler jer i Guds Navn at tro, hvad jeg har sagt.«

Martin kunde kun græde.

Da der var gaaet en lille Tid, sagde Staupitz:

»I undrede jer før over, hvorfra jer Fader havde sin Myndighed — og sin Ro i det Evige. Det er let at sige: han er vistnok en sanddru Mand for Gud og stoler paa Guds Naade. Deraf kommer al sand Ro og Myndighed.«

Lidt efter tilføjede han: »Hvor kunde I mene, at I kun har følt Angst for jer Fader? I sagde jo selv ret nu, at blot han smilede, blev Verden jer til idel Solskin, og at det var Salighed, naar han var tilfreds med jer! Den Salighed var det jer Angst at miste. — Og uden den Angst havde I vel aldrig faaet Freden fra Gud nødvendig. Jer Faders